

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ КОНСТРУЮВАННЯ ТА ДИЗАЙНУ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
міжнародної науково-практичної онлайн конференції
«Сучасні проблеми та перспективи розвитку
машинобудування України»,
присвяченої 20-й річниці з дня створення
факультету конструювання та дизайну
Національного університету біоресурсів і
природокористування України

23-24 вересня 2021 року

м. Київ

УДК 631.356.2

**ВИЗНАЧЕННЯ ПАРАМЕТРІВ ВІБРАЦІЙНОГО ВИКОПУВАННЯ
КОРЕНЕПЛОДІВ БУРЯКІВ З ГРУНТУ**

Головач І.В., д.т.н., проф.

Андрієвська М.А., студ.

Національний університет біоресурсів і

природокористування України, м. Київ

E-mail: holovach.iv@gmail.com

Проблема. При збиранні коренеплодів цукрових буряків за допомогою вібраційних викопувальних робочих органів виникає ударний контакт між робочими органами та коренеплодами, розташованими у ґрунті. У цьому

випадку виникнення ударних навантажень найімовірніше в умовах сухого та твердого ґрунту. Наслідком такого ударного контакту є обламування хвостових частин коренеплодів, їх сколювання та пошкодження, що призводить до безповоротних втрат врожаю. Тому існує необхідність теоретично та експериментально дослідити вплив ударної взаємодії вібраційного викопувального робочого органу з тілом коренеплодів буряків і на основі отриманих результатів обґрунтувати раціональні кінематичні та конструктивні параметри вібраційних викопувальних робочих органів. Таким чином, дослідження початкової ударної взаємодії викопувального робочого органу з тілом коренеплоду буряка є актуальним завданням в галузі механізації збирання цукрових буряків.

Мета дослідження. Розробити теорію ударної взаємодії вібраційного викопувального робочого органу з тілом коренеплоду буряка, на основі якої обґрунтувати раціональні кінематичні та конструктивні параметри вдосконалених вібраційних викопувальних робочих органів.

Результати досліджень. Розглянуто фізичний процес ударної взаємодії вібраційного викопувального робочого органу з коренеплодом буряка при його вилученні з ґрунту. Слід зазначити, що при першому контакті лемешів вібраційного викопувального робочого органу з тілом коренеплоду відбувається удар, який, як відомо, характеризується ударним імпульсом значної величини.

Для вирішення цього завдання в першу чергу розроблено силову схему ударної взаємодії вібраційного викопувального робочого органу з тілом коренеплоду буряка при його першому контакті з коренеплодом, яка показана на рис. 1.

На підставі даної силової схеми отримана система трьох рівнянь, яка описує процес досліджуваної ударної взаємодії, такого вигляду:

$$\left. \begin{aligned} m(U_x - V_p) &= \frac{2S_{n1} \tan \gamma}{\sqrt{\tan^2 \gamma + 1 + \tan \beta}} + 2f S_{n1} \cos \psi \cos \gamma - 2f S_{n1} \sin \psi \cos \delta \sin \gamma, \\ m(U_z - V_{df, \max}) &= \frac{2S_{n1} \tan \beta}{\sqrt{\tan^2 \gamma + 1 + \tan^2 \beta}} + 2f S_{n1} \sin \psi \sin \delta, \\ U_x \tan \gamma + U_z \tan \beta &= -\varepsilon (V_p \cdot \tan \gamma + V_{df, \max} \cdot \tan \beta). \end{aligned} \right\} (1)$$

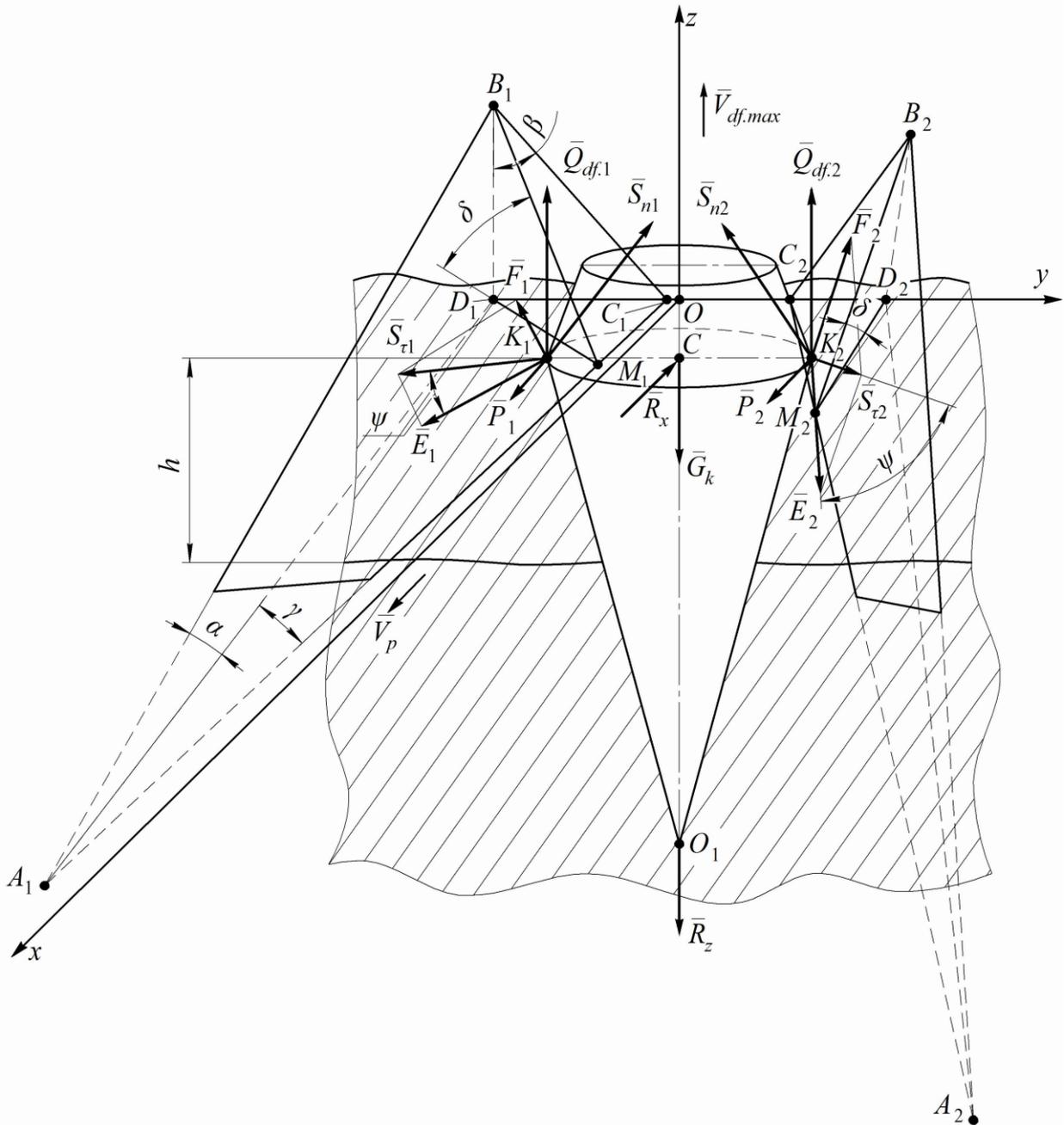

Рис. 1. Силова схема симетричної ударної взаємодії вібраційного викопувального робочого органу з тілом коренеплоду буряку, закріпленим в ґрунті

На основі отриманої системи рівнянь знайдені обмеження на частоту коливань вібраційного викопувального робочого органу з урахуванням його конструктивних параметрів і маси, а також міцності коренеплоду буряку і коефіцієнта відновлення при ударі за умови не пошкодження коренеплоду:

$$\nu = \frac{1}{2\pi a \tan \beta} \left(\frac{A [M_{b.m.}] t_b}{C m (1 + \varepsilon) h} - V_p \cdot \tan \gamma \right). \quad (2)$$

На підставі розробленої теорії ударної взаємодії побудований алгоритм розрахунку допустимої частоти коливань вібраційного викопувального робочого органу в залежності від швидкості V_p поступального його руху і амплітуди a коливань при різних глибинах h ходу у ґрунті.

Проведені на ПК числові розрахунки дали можливість рекомендувати значення допустимих частот коливань вібраційного викопувального робочого органу, виходячи з умови не обламування хвостової частини коренеплоду буряка при ударній взаємодії і з умов обов'язкового захоплення кожного коренеплоду робочим органом. Розрахунки проведені для діапазону швидкостей поступального руху $1,3 \dots 2,2 \text{ м} \cdot \text{с}^{-1}$, зведеної маси викопувального робочого органу $m = 0,8; 1,0; 1,5; 2,0 \text{ кг}$, глибини ходу в ґрунті $z = 0,08; 0,10; 0,12; 0,14 \text{ м}$ і амплітуді коливань $a = 0,008 \dots 0,024 \text{ м}$, які представлені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Рекомендовані частоти ν коливань вібраційного викопувального робочого органу, Гц

Наведена маса робочого органу, m , кг	Глибина ходу в ґрунті робочого органу, z , м								
	0,08			0,10			0,12		
	Амплітуда коливань, a , м								
	0,008	0,018	0,008	0,008	0,008	0,020	0,008	0,012	0,008
	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	0,016	0,020	0,024	0,024	0,018	0,024	0,010		0,024
0,8	–	–	18,0	10,0	–	–	–	–	9,0
1,0	–	–	16,4	–	10,0	8,3	–	–	–
1,5	–	–	10,0	–	–	–	10,0	8,0	–
2,0	10,0	8,1	–	–	–	–	–	–	–

Висновки. Розроблено теорію ударної взаємодії вібраційного викопувального робочого органу з тілом коренеплоду, яке здійснюється у двох його точках.

Проведені на ПК числові розрахунки дозволили визначити допустимі частоти коливань вібраційного викопувального робочого органу в залежності від конструктивних, кінематичних і технологічних параметрів процесу викопування, рекомендовані значення допустимих частот представлені в таблиці.